

BIZALMI VAGYONKEZELŐ VÁLLALKOZÁSOK TEVÉKENYSÉGÉNEK ENGEDÉLYEZÉSE

ÁLTALÁNOS SZABÁLYOK

A Polgári Törvénykönyvről szóló, 2014. március 15-én hatályba lépett 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) új jogintézményként vezeti be a magyar jogrendszerbe a bizalmi vagyonkezelői tevékenység szabályozását, melynek célja a vagyon kezelésével kapcsolatos rendelkezési (menedzsment), illetve tulajdonosi pozíciók szétválasztása, és a vagyonkezelők tevékenységének szabályozása.

A PTK 6:310. § (1) bekezdése szerint bizalmi vagyonkezelési szerződés alapján a vagyonkezelő a vagyonrendelő által tulajdonába adott dolgok, ráruházott jogok és követelések (a továbbiakban: kezelt vagyon) saját nevében, a kedvezményezett javára történő kezelésére, a vagyonrendelő díj fizetésére köteles.

A bizalmi vagyonkezelési jogviszony lényege, hogy e jogviszony alapján az egyik jogalany (a vagyonrendelő) a vagyonát képező, meghatározott dolgok, jogok és követelések tulajdonjogát egy másik jogalany (a vagyonkezelő) részére átengedi, aki az ily módon megkapott döntési jogosultság gyakorlásával kell, hogy a rábízott vagyont egy harmadik személy (a kedvezményezett) javára hasznosítsa.

A bizalmi vagyonkezelőkről és tevékenységük szabályairól szóló 2014. évi XV. törvény (a továbbiakban: Bvk. tv.) 3. § (1) bekezdésében foglaltak alapján a bizalmi vagyonkezelői tevékenység üzletszerű és nem üzletszerű formában folytatható.

Üzletszerűnek minősül a bizalmi vagyonkezelési tevékenység rendszeresen (legalább évente kétszeri bizalmi vagyonkezelési szerződéskötéssel), vagy a kezelt vagyon szerződéskötéskor fennálló értékének egy százalékát meghaladó mértékű vagyonkezelési díj, vagy más gazdasági előny megszerzése érdekében történő folytatása.

Az üzletszerű tevékenység folytatása engedélyköteles, melyet a 9. § (1) bekezdése szerint a bizalmi vagyonkezelő vállalkozás kérelmére a Magyar Nemzeti Bank bocsát ki, a tevékenység megkezdését megelőzően. A 9. § (2) bekezdése alapján az engedély hatálya időben nem korlátozott, visszavonásig érvényes. Megjegyzendő, hogy a PTK. 6:326. § (3) bekezdése alapján a határozatlan időtartamra vagy az ötven évnél hosszabb határozott időtartamra létesített bizalmi vagyonkezelési jogviszony ötven év elteltével megszűnik. Az ettől eltérő kikötés semmis.

Felhívjuk a figyelmet arra, hogy a bizalmi vagyonkezelő vállalkozás létrejöttéhez – a Bvk. tv. erre vonatkozó kifejezett rendelkezése hiányában – nem kell alapítási engedély, hanem csupán az általa végezni kívánt tevékenység engedélyköteles, így a cég alapításával kapcsolatos cégbírószági eljárás lefolytatható a tevékenységi engedély kiadása előtt is azzal, hogy a társaság a hatósági engedélyhez kötött tevékenységét természetesen csak a tevékenységi engedély kiadását követően kezdheti meg.

II. A BIZALMI VAGYONKEZELŐ VÁLLALKOZÁSOK ÁLTAL VÉGEZHETŐ TEVÉKENYSÉGEK

A Bvk. tv. 3. § (2) bekezdése szerint a bizalmi vagyonkezelő vállalkozás főtevékenységként csak bizalmi vagyonkezelést végezhet, melléktevékenységként pedig a bizalmi vagyonkezelési kötelezettség teljesítéséhez szükséges, azzal közvetlenül összefüggő tevékenységet végezhet.

A törvény a bizalmi vagyonkezelési tevékenység konkrét mibenlétét, fajtáit nem határozza meg.

III. SZERVEZETI SZABÁLYOK/JEGYZETT TŐKE

A Bvk. tv. 3 § (1) bekezdése alapján üzletszerű bizalmi vagyonkezelési tevékenységet a Magyar Nemzeti Bank által a tevékenység megkezdése előtt kibocsátott engedéllyel rendelkező, a nemzeti vagyonról szóló törvényben meghatározott átlátható szervezetnek minősülő, Magyarország területén székhellyel rendelkező korlátolt felelősségű társaság

vagy zártkörűen működő részvénytársaság, vagy az Európai Gazdasági Térségről szóló megállapodásban részes más államban székhellyel rendelkező vállalkozás Magyarországon nyilvántartásba vett fióktelepe végezhet.

A 3. § (4) bekezdése szerint a bizalmi vagyonkezelő vállalkozás köteles cégnevének vezérszavában e minőségét magyar nyelven szerepeltetni.

A 3. § (5) bekezdése szerint a bizalmi vagyonkezelő vállalkozás Magyarországon jogosult tevékenysége elsődleges folytatására, tevékenysége gyakorlásának elsődleges helyét más államba nem helyezheti át.

A saját tőke kötelező legkisebb összegét a Bvk. tv. 7. § (2) bekezdése szabályozza, mely szerint a bizalmi vagyonkezelő vállalkozás köteles a kérelem előterjesztésekor és működése során folyamatosan legalább hetvenmillió forint összegű - a jegyzett tőkéből, a tőketartalékból és az eredménytartalékból számított - saját tőkével rendelkezni. A 47. § (1) bekezdésének b) pontja alapján kormányrendelet meghatározhatja a saját tőke növelését szükségessé tevő körülményeket, és azok beállta esetére a kötelező saját tőke legkisebb összegét.

IV. A BIZALMI VAGYONKEZELŐ VÁLLALKOZÁSSAL KAPCSOLATOS ÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEK

A Bvk. tv. 6-8. §-ai határozzák meg a bizalmi vagyonkezelő vállalkozás tevékenységének folytatásához szükséges tárgyi feltételeket.

A 6. § szerint a bizalmi vagyonkezelő vállalkozás köteles honlapot fenntartani és azon közzétenni

- a) létesítő okiratát,
- b) cégjegyzékszámát,
- c) adószámát,
- d) szervezeti és működési szabályzatát,
- e) számviteli beszámolóját,
- f) közvetett és közvetlen tulajdonosainak névsorát, jogi személy esetén cégjegyzékszámát, székhelyét, és
- g) a bizalmi vagyonkezelő vállalkozások nyilvántartásában nyilvántartási számát.

A 7. § (1) bekezdése szerint a bizalmi vagyonkezelő vállalkozás köteles e tevékenysége körében okozott károk, sérelmek megtérítésére a kezelt vagyonok összértékével arányos, de legalább hetvenmillió forint összegű – a 87/2014. (III.20.) Kormányrendeletben meghatározott - pénzügyi biztosíték létrehozására szerződést kötni, és azt bizalmi vagyonkezelői tevékenységének tartama alatt fenntartani. A Kormány rendeletben határozza meg a pénzügyi biztosíték és a kezelt vagyon kötelező arányát, és meghatározhatja a kiegészítő pénzügyi biztosíték létrehozását szükségessé tevő körülményeket és az azok fennállta esetére létrehozandó pénzügyi biztosíték típusát, legkisebb összegét.

A 8. § (1) bekezdése szerint a bizalmi vagyonkezelő vállalkozás köteles olyan informatikai rendszert, belső szabályzatot, nyilvántartást kialakítani és fenntartani, amely biztosítja a bizalmi vagyonkezelő vállalkozást - különösen a bizalmi vagyonkezelési szerződések alapján - terhelő kötelezettségek

- a) teljesítését,
- b) teljesítésének ellenőrizhetőségét és
- c) megsértésének megakadályozását.

A 8. § (2) bekezdése szerint a bizalmi vagyonkezelő vállalkozás köteles eleget tenni a kezelt vagyonra vonatkozóan a könyvvezetési és beszámoló készítési kötelezettségnek.

V. A MŰKÖDÉSI ENGEDÉLY IRÁNTI KÉRELEM MELLÉKLETEKÉNT BENYÚJTANDÓ DOKUMENTUMOK

A Bvk. tv. 10. § (1) bekezdése szerint a kérelmet írásban kell előterjeszteni a Magyar Nemzeti Bankhoz, és annak tartalmazni a kell a kérelmező bizalmi vagyonkezelő vállalkozásnak a 13. § (3) bekezdés a) pontjának aa) – ae) alpontjában foglalt adatait, valamint az engedély kiadása iránti kérelmét.

A 13. § (3) bekezdésének a) pontja szerint szükséges adatok:

- aa) cégneve

ab) székhelyének címe

ac) telefon-, telefaxszáma, elektronikus levélcíme, honlapjának címe

ad) ügyintézésre szolgáló helyiségének címe, ahol tevékenységet folytat

ae) cégjegyzékszám

A 10. § (2) bekezdése alapján a kérelemhez mellékelni kell:

a) a kérelmező létesítő okiratát és annak valamennyi módosítását

b) a kérelmező

ba) korlátolt felelősségű társaság esetén a társaság hatályos tagjegyzékét

bb) részvénytársaság esetén a társaságnak a Ptk. 3:245. § (1) bekezdése szerinti minimális tartalmi követelményeknek megfelelő részvénykönyvét

c) kérelmező döntési, irányítási rendszerét, belső nyilvántartások vezetésére vonatkozó szabályokat is tartalmazó, tárgyi feltételek közt szereplő eredmények elérését biztosító szervezeti és működési szabályzatát

d) kérelmező nyilatkozatát arra vonatkozóan, hogy a nemzeti vagyonról szóló törvényben meghatározott átlátható szervezetnek minősül

e) a bizalmi vagyonkezelő vállalkozásban közvetlenül vagy közvetetten több, mint 25%-os tulajdonnal, befolyással vagy szavazati joggal bíró

ea) jogi személy, jogi személyiséggel nem rendelkező külföldi vállalkozásnak harminc napnál nem régebbi cégkivonatát és magyar nyelvű hiteles fordítását, cégkivonat hiányában annak igazolását és magyar nyelvű hiteles fordítását, hogy a külföldi vállalkozást személyes joga szerint nyilvántartásba vették (külföldi társaság esetében mind a külföldi társaság, mind pedig a hazai fióktelep esetében külön-külön szükség van az igazolásokra)

eb) természetes személy nevét, anyja nevét, lakcímét

f) a 7. § (1) bekezdése szerinti pénzügyi biztosíték rendelkezésre állásáról szóló igazolást (amelyre vonatkozóan a 47. § (1) bekezdésének a) pontja alapján kiadásra kerülő kormányrendelet további részletszabályokat állapít meg)

g) a saját tőke befizetését igazoló iratot, valamint a saját tőke befizetéséhez szükséges összeg törvényes eredetének igazolását

A 7. § (2) bekezdése szerint a bizalmi vagyonkezelő vállalkozás köteles a kérelem előterjesztésekor és működése során folyamatosan legalább hetvenmillió forint összegű saját tőkével rendelkezni – ez alapján a társaságnak már az engedélyezéskor rendelkezésére kell, hogy álljon az alaptőke/törzstőke befizetett teljes összege.

Az összeg törvényes eredetének igazolása jogi személy esetében éves beszámoló benyújtásával történik.

h) az olyan gazdasági társaság megnevezését, cégjegyzékszámát, székhelyét és tevékenységi körét tartalmazó nyilatkozatát, amelyben a kérelmezőnek részesedése van, feltüntetve a részesedés mértékét

Nemleges nyilatkozat megtétele is szükséges abban az esetben, ha a kérelmező ilyen részesedéssel nem rendelkezik.

i) a kérelmező számviteli politikájának és számviteli rendjének leírását

j) a kérelmező üzleti tervét (amelynek tartalmaznia kell egy szöveges elemzést arról, hogy a cég milyen eredményt kíván elérni az adott tevékenységből a piacon az elkövetkezendő három évben, fel kell tüntetni a tervezett bevételeket és kiadásokat, s mindezeket számadatokkal kell alátámasztania)

k) pénz- és értékezelési szabályzatot és egyéb belső szabályzatot

A Pénzmosásról szóló 2007. évi CXXXVI. törvény (a továbbiakban: Pmt.) 1. § (1) bekezdésének n) pontjában foglaltak szerint ugyanezen törvény 33. § alapján pénzmosási szabályzatot kell készíteni.

A csatolandó pénzmosási szabályzat az MNB honlapján a Felügyelet/Szabályozás/Engedélyezési útmutatók/Pénzmosási szabályzatok menüpontban közzétett „Befektetési szolgáltatási tevékenységet, azt kiegészítő szolgáltatást, valamint árutőzsdei szolgáltatást végzők mintaszabályzata a pénzmosás és terrorizmus finanszírozása megelőzéséről és megakadályozásáról szóló szabályzat elkészítéséhez” mintaszabályzat alapján készíthető el: http://felugyelet.mnb.hu/bal_menu/szabalyozo_eszkozok/engedelyezesi_utmutatok/penzmos_sab

l) szakértő igazolását arra vonatkozóan, hogy a bizalmi vagyongazdálkodó vállalkozás informatikai rendszere alkalmas a tárgyi feltételek között előírt eredmények elérésére (szakértőnek jellemzően a cég könyvvizsgálója tekinthető)

m) összeférhetetlenségi ok

ma) hiányában a kérelmező vezető állású személyének erre vonatkozó nyilatkozatát

mb) fennállása esetén a kérelmező vezető állású személyének erre vonatkozó nyilatkozatát, és az ügyfelek arra vonatkozóan adott felmentését tartalmazó okiratot

n) az állami adóhatóság igazolását arról, hogy a kérelmező köztartozásmentes adózói minőséggel rendelkezik, amennyiben nem szerepel a köztartozásmentes adózói adatbázisban

o) a kérelmező székhelye és a helyi adókról szóló törvény szerinti telephelye szerinti önkormányzati adóhatóság által a részére kiállított 30 napnál nem régebbi nemleges adóigazolást

p) a Magyar Bírósági Végrehajtói Kamara által kiállított tanúsítványt arról, hogy a kérelmező a végrehajtási ügyek nyilvántartásában végrehajtási eljárás adósaként nem szerepel

q) a kérelmező vezető állású személyének, természetes személy tagjának, munkavállalójának bővített tartalmú (a foglalkozástól, a közügyektől való eltiltást is tartalmazó) hatósági erkölcsi bizonyítványát

r) legalább egy fő mesterképzésben szerzett közgazdász szakképzettséggel rendelkező közgazdással, egy fő jogi szakvizsgát tett jogással kötött munkaszerződést és egy fő okleveles könyvvizsgáló foglalkoztatására kötött szerződést

A 4. § (5) bekezdése szerint a fenti jogász és közgazdász munkavállalók foglalkoztatása munkaviszony keretében, teljes munkaidőben kell, hogy történjen. A munkaviszony igazolásához hatályos munkaszerződés, a képesítések igazolásához a képzettséget igazoló okiratok (diplomák) közjegyző által hitelesített másolatának benyújtása szükséges.

s) a bizalmi vagyongazdálkodó vállalkozással kapcsolatban álló, érintett személynek minősülő jogalany nyilatkozatát arról, hogy hozzájárul a bizalmi vagyongazdálkodó vállalkozás részére átadott személyes adatainak a bizalmi vagyongazdálkodó vállalkozás feletti ellenőrzés ellátása céljából történő kezeléséhez, valamint továbbításához

t) egyéb, e törvényben meghatározott személyi feltétel teljesülésének igazolására szolgáló okiratot (lásd: VI. rész)

u) a kérelem előterjesztéséért teljesítendő igazgatási szolgáltatási díj megfizetésének igazolását

Az eljárás díjára vonatkozóan a 17. § alapján a Magyar Nemzeti Bank elnöke külön rendeletet bocsát ki, e rendelet kiadásáig az e pontban előírtak nem alkalmazandók.

VI. SZEMÉLYI FELTÉTELEK

A bizalmi vagyongazdálkodó vállalkozásoknál a Bvk. tv. által nevesített személyi körbe tartozik az érintett személy, valamint a vezető állású személy (2. § 1. és 2. pont).

Érintett személy:

a) a bizalmi vagyongazdálkodó vállalkozás

- b) a bizalmi vagyonkezelő vállalkozás vezető állású személye
- c) jogi személy bizalmi vagyonkezelő vállalkozás tagja
- d) a bizalmi vagyonkezelő vállalkozás, illetve a jogi személy vállalkozás tagjának olyan alkalmazottja, illetve olyan természetes személy, aki tevékenységét a vállalkozás, illetve a jogi személy vállalkozás tagja érdekében végzi, és aki részt vesz a vállalkozás által végzett bizalmi vagyonkezelésben
- e) aki a bizalmi vagyonkezelő vállalkozás által nyújtandó bizalmi vagyonkezelési szolgáltatás kiszervezésére irányuló szerződés alapján közvetlenül részt vesz a bizalmi vagyonkezelés, mint szolgáltatás nyújtásában, vagy
- f) az a)-e) pontban meghatározott személy Ptk. szerinti hozzátartozója

Vezető állású személy:

- a) a vezető tisztségviselő és a felügyelő bizottság tagja
- b) a fióktelep vezetésére a külföldi vállalkozás által kinevezett személy és annak közvetlen helyettese
- c) akit a létesítő okirat vagy a működésre vonatkozó belső szabályzat ilyenként határoz meg

A 4. § (1) bekezdése alapján a bizalmi vagyonkezelő vállalkozás vezető állású személye és tulajdonosa (tagja) az lehet, aki

- a) büntetlen előéletű (ennek igazolása teljes körű erkölcsi bizonyítvány benyújtásával történik)
- b) aki nem áll
 - ba) bizalmi vagyonkezelési tevékenység folytatását, vagy
 - bb) a Magyar Nemzeti Bankról szóló törvény alapján a Magyar Nemzeti Bank felügyeleti hatásköre alá sorolt szervezet (a továbbiakban: pénzügyi szervezet) által végezhető tevékenység folytatását
 - kizáró foglalkozástól eltiltás hatálya alatt (erre vonatkozóan nyilatkozat megtétele szükséges)
- c) aki vezető állású személyként nem dolgozott olyan bizalmi vagyonkezelő vállalkozásban, illetve nem volt olyan bizalmi vagyonkezelő vállalkozásban egyedüli vagy többségi befolyást biztosító részesedéssel rendelkező tag, amelynek az engedély kiadása iránti kérelem benyújtásának időpontjától számított tíz éven belül – ide nem értve a kérelem alapján történő visszavonást – vonták vissza a tevékenység-végzési engedélyét (erre vonatkozóan nyilatkozat megtétele szükséges)
- d) aki vezető állású személyként nem dolgozott olyan pénzügyi szervezetben, illetve nem volt olyan bizalmi vagyonkezelő vállalkozásban egyedüli vagy többségi befolyást biztosító részesedéssel rendelkező tag, amelynek tevékenységi engedélyét a kérelem benyújtásának időpontjától számított tíz éven belül a pénzügyi szervezetek felett prudenciális felügyeletet gyakorló hatóság a jogszabályi előírások megsértése miatt visszavonta (erre vonatkozóan nyilatkozat megtétele szükséges)
- e) akivel szemben a Magyar Nemzeti Bankról szóló törvény alapján a Magyar Nemzeti Bank, vagy annak jogelődje felügyeleti hatáskörében személyre szóló felügyeleti bírságot nem szabtak ki a kérelem benyújtásának időpontjától számított tíz éven belül (erre vonatkozóan nyilatkozat megtétele szükséges)
- f) akinek jó üzleti hírnevéhez nem fér kétség (erre vonatkozóan a csatolt vezető állású személyekre vonatkozó kérdőívet, illetve a tulajdonosra vonatkozó kérdőívet szükséges kitölteni). A 4. § (3) bekezdése szerint a jó üzleti hírnevet a kérelmezőnek, illetve annak kell bizonyítania, akinek érdekében áll, hogy azt a hivatal elfogadja. A 4. § (4) bekezdése szerint jó üzleti hírnevéhez nem fér kétség annak,
 - aki mentes a bizalmi vagyonkezelő vállalkozás óvatos, körültekintő és megbízható működését veszélyeztető befolyástól, jó üzleti hírnévvel rendelkezik, valamint biztosítani képes a bizalmi vagyonkezelő vállalkozás megbízhatóságát, gondos irányítását, ellenőrzését, illetve működését
 - akinek üzleti kapcsolatrendszere és tulajdonosi szerkezete átlátható és ezáltal nem zárja ki a bizalmi vagyonkezelő feletti hatékony ellenőrzés gyakorlását

Az 5. § (1) bekezdése alapján a vezető állású személyre és annak Ptk. szerinti hozzátartozójára vonatkozó összeférhetlenségi okok:

- a) más bizalmi vagyonkezelő vállalkozásban közvetlen vagy közvetett részesedéssel rendelkező természetes személy
- b) más bizalmi vagyonkezelő vállalkozásban közvetlen vagy közvetett részesedéssel rendelkező szervezet vagy annak vezető állású személye
- c) más bizalmi vagyonkezelő vállalkozás vezető állású személye
- d) az a)-c) pontban meghatározott jogalanyokkal munkaviszonyban vagy munkavégzésre irányuló egyéb jogviszonyban álló személy

Az 5. § (2) bekezdése alapján a bizalmi vagyonkezelő vállalkozás vezető állású személye és annak Ptk. szerinti hozzátartozója nem lehet

- a) a kezelt vagyonba tartozó, Ptk. szerinti vállalkozásban közvetlen vagy közvetett részesedéssel rendelkező természetes személy
- b) a kezelt vagyonba tartozó, Ptk. szerinti vállalkozásban közvetlen vagy közvetett részesedéssel rendelkező szervezet vagy annak vezető állású személye
- c) a kezelt vagyonba tartozó, Ptk. szerinti vállalkozás vezető állású személye
- d) az a)-c) pontban meghatározott jogalanyokkal munkaviszonyban vagy munkavégzésre irányuló egyéb jogviszonyban álló személy

Az 5. § (3) bekezdése szerint nem eredményezi a (2) bekezdés szerinti összeférhetetlenséget, ha a bizalmi vagyonkezelő vállalkozás vezető állású személye vagy annak hozzátartozója a vagyonrendelő, illetve a kedvezményezett, és a bizalmi vagyonkezelő vállalkozásnak más vagyonrendelője, illetve kedvezményezettje nincs.

Az 5. § (4) bekezdése szerint az (1) és (2) bekezdésben foglalt tilalom nem alkalmazandó, ha a bizalmi vagyonkezelő vállalkozás

- a) az (1) bekezdésben foglalt összeférhetlenségi okra vonatkozóan valamennyi vagyonrendelőjétől és szerződésben meghatározott kedvezményezettől (a továbbiakban: ügyfél)
- b) a (2) bekezdésben foglalt összeférhetlenségi okra vonatkozóan, az érintett ügyféltől

- azok előzetes és teljes tájékoztatását követően, írásban megadott - felmentést kap.

Az 5. § (5) bekezdése szerint a bizalmi vagyonkezelő vállalkozás vezető állású személye a vele összefüggésben felmerült összeférhetlenségi okot köteles haladéktalanul az érintett bizalmi vagyonkezelő vállalkozás tudomására hozni.

A bizalmi vagyonkezelő vállalkozás munkavállalójára, illetve az azzal munkavégzésre irányuló egyéb jogviszonyban álló személyre vonatkozóan a 4. § (1) bekezdésének a)-e) pontban foglaltak a fentiek szerint alkalmazandók (az f) pontban foglaltak nem alkalmazandók).